

Ideas from Massimo Osti

Vijf jaar geleden overleed Massimo Osti, de verlegen schepper van wereldberoemde mannenkledingmerken als Stone Island en C.P. Company. Voor kenners is de kledingingenieur een icoon vanwege zijn ongeëvenaarde ideeën. De erven Osti bereiden een boek voor over zijn innovatieve werken en exclusieve merken. Bright trok naar Italië en kreeg bij zeer hoge uitzondering toegang tot het Massimo Osti Archief.

‘**W**aarom kom je niet een paar dagen naar Bologna? Dan kun je zelf in Massimo’s foto- en kledingarchief zoeken wat je nodig hebt.’ Deze onverwachte uitnodiging van Osti’s zoon Lorenzo bracht mij in de Noord-Italiaanse stad, waar de sneeuw net verdwenen was door de eerste lentezon. Ik logeer in een authentiek hotel nabij Piazza Maggiore in het oude centrum. De volgende ochtend staat Lorenzo me in de lobby op te wachten. Tijdens de daaropvolgende autorit ben ik blij dat hij me niet met een Vespa oppikte.

Lorenzo brengt me naar een anoniem gebouw in een buitenwijk van Bologna. Op een klein bordje staat Massimo Osti Studio. ‘This is it’, zegt Lorenzo. Binnen maak ik kennis met zijn moeder en zus. Samen behartigen zij hun vaders gedachtegoed en beheren zijn nalatenschap. Niet alleen het archief maar ook het interieur van Osti’s studio: kasten vol boeken, beeldmateriaal, winkelmateriaal en andere parafernalia. Achterin hangt een oude C.P. Company jas, geperst tussen twee plexiglas platen. Op de glazen deuren staat ‘Massimo Osti Archive’

en ik heb het gevoel een tempel binnen te treden, gevuld met duizenden stille getuigen van Osti’s genie.

Verfbad

De Italiaanse kledingontwerper Massimo Osti (1944–2005) heeft in de jaren tachtig en negentig baanbrekend modewerk verricht door zijn revolutionaire textielinnovaties en verftechnieken te combineren met functionele ideeën uit werkkleding en vooral militaire kleding. De combinatie van nieuwe materialen, kleuren, functionele aspecten en magnifieke details kenmerken Osti’s werk. Originaliteit en functionaliteit vormen de rode draad van zijn verhaal. Het maakte Stone Island en C.P. voor velen onweerstaanbaar. Vijf jaar na zijn dood is Massimo Osti nog altijd een belangrijke inspiratiebron voor iedereen die zich met kleding maken bezighoudt. Zonder het te weten waarschijnlijk hebben we allemaal wel een kledingstuk dat op de een of ander manier door Osti is beïnvloed.

Osti richtte in de jaren zeventig de Chester Perry Company op, vernoemd naar een stripfiguurtje. Vanwege handelsmerkclaims →

Een privé-foto van Massimo Osti, hier tijdens het testen van zijn Ice Jacket. Osti was in zekere zin een freak, die alsmaar wilde vernieuwen, veranderen en verbeteren. De Ice Jacket is daar een mooi voorbeeld van en typeert man en merk. In juni, rond Osti's sterfdag, verschijnt zijn biografie van de hand van zijn familie.

Stone Island cape/poncho gebaseerd op bestaande militaire concepten, waarbij een kledingstuk multifunctioneel was, en in dit geval omgebouwd kon worden tot tent. Osti heeft dit principe meermaals toegepast. Dit exemplaar is in productie geweest.

veranderde Osti in 1981 de naam in C.P. Company. In het jaar erop kwam Osti met de eerste collectie voor het nieuwe merk Stone Island. Osti's echtgenote Daniela bedacht de naam - Isola di Pietra in het Italiaans. In Stone Island (SI) kon Massimo veel ideeën kwijt. Het merk met het herkenbare teken op de mouw groeide uit tot misschien wel het meest innovatieve kledingmerk ooit. Pierre Morisset, inmiddels hoofd design bij G-STAR, had in de jaren tachtig en negentig kledingwinkels en was een grote klant van Osti. 'Als winkelier genoot ik wanneer zijn collecties binnenkwamen. Dankbare producten die zichzelf verkochten, ondanks de hoge prijs. Het was zo mooi, zo kwalitatief en na jaren eigenlijk nog mooier, de klant raakte er nooit op uitgekeken. Er zijn maar weinig producten van die klasse.'

Osti zette met zijn vindingen de textielbranche op zijn kop. Hij verwerkte glas, koper en staal in zijn weefsels en was zijn tijd vooruit. Het innoveren begon vroeg in de jaren zeventig toen Osti, toen nog grafisch ontwerper van beroep, experimenteerde met druktechnieken op textiel. Hij paste de zeefdruk, vierkleurendruk en fotokopie toe op T-shirts. Dit was nieuw, drukkers wilden er eigenlijk niet aan. Het werd een succes en Osti experimenteerde verder met kleuren en stoffen. Hij ontdekte het effect van één verfbad op weefsels die uit verschillende vezels bestaan. Dit werd Osti's eerste belangrijke textielinnovatie: *il tinto in capo*, of *garment dye*. Tjerk Brink, sinds 1979 agent van SI en CP in Nederland, herinnert het zich nog goed: 'Osti maakte een jas van een weefsel dat uit twee verschillende vezels bestond, canvas en nylon. Die jas deed hij in een rood verfbad. Canvas en nylon reageren verschillend op de verf, hetgeen een speciaal effect geeft. Dat is de kern van *tinto*. Een enorme vernieuwing destijds en sindsdien een standaard.'

Flinterdunne rubberlaag

In Bologna krijg ik bij hoge uitzondering toegang tot Osti's kledingarchief. Pamela Parenti, die de verzameling volledig reorganiseerde en documenteerde, staat tot mijn

beschikking. 'Kijk eerst zelf maar rustig rond', zegt Lorenzo. Voordat het licht gaat, zie ik al de schittering van een aantal Reflective Jackets - als kattenogen in de duisternis. Dan gaat het licht aan. Ik sta perplex. Het is overweldigend. Bijna zesduizend kledingstukken en andere producten. Pas na een paar minuten beweeg ik mij nederig door de eerste meters. Overal hangt historisch SI en C.P. materiaal. Meterslange stellages vol gelabelde kleding. Ik schrik van labels waarop staat 'Personal Massimo Osti'. Ik word hebbertig van de honderden jassen en jacks die ik nooit had en ook nooit zal hebben. Hier hangt de chronologie van Osti's carrière.

Ik zie oude SI-items gemaakt van beige tentdoek, dat aan de buitenkant bedrukt is met een witte waterafstotende laag. En jassen uit eerste SI Marine collecties, met witte banden rond de mouweinden, zeemansknoepen met anker, horizontale streepmotieven, ankerprints en matrozenpatronen, gemaakt van *tela stella*: vrachtwagendoek. De buitenkant daarvan bedrukte Osti met een antracietkleurige kunststoflaag. 'Tela was vernieuwend en achteraf gezien de opmaat voor het beroemde *raso gommato*', vertelt Brink. 'Eerst wat stijf, maar door het te dragen ging het materiaal leven, kleurverschillen vertonen, naar het lichaam staan. Het werd alleen maar mooier en persoonlijker. Dat was Osti. Eerst even wennen doordat het echt nieuw is, en dan ben je verknocht.'

In 1983 volgde *raso gommato* (officieel *raso ray*), een nieuw materiaal dat aan de binnenzijde bedrukt werd met een permanente, flinterdunne rubberlaag. Voordelen: waterdicht, winddicht en doordat de binnenkant bedrukt werd, kon de buitenkant elke gewenste kleur hebben. Met raso gaf Osti de ouderwetse regenjas een nieuw leven door nu elk gewenst ontwerp waterdicht te produceren. Raso was en is een belangrijk onderdeel van het functionele lagenconcept waarmee Osti Stone Island onsterfelijk maakte.

In het archief zie ik vroege SI winterjacks, nog zonder mouwbadge. Ik betrap me erop dat ik deze zeldzame oudjes streel en tegen ze praat als waren het uitgestorven dier- ➔

De glazen deuren van het Massimo Osti Archive met pal daarachter een grote foto van het beroemde strijkijzergebouw in New York, waar C.P. Company in 1991 een flagship store opende. In het archief liggen meer dan 20 duizend stalen, gedocumenteerd en gesorteerd, als stille getuigen van Osti's talrijke kleurexperimenten. Hij bewaarde alles.

Massimo Osti Studio anno 2010. Hier komen verleden en toekomst samen. De studio bevat het DNA van Osti, letterlijk en figuurlijk. Osti's zoon, dochter en vrouw werken hier aan nieuwe projecten in de geest van Massimo, omringd door de meubels uit zijn oude studio. Aan de kop van de tafel zit zoon Lorenzo.

Il Tinto in Capo (1979): Een van de eerste innovatieve verftechnieken van Osti, waarbij kledingstukken die uit verschillende materialen bestaan eenzelfde verfbad krijgen. De materialen reageren verschillend op de kleur, hetgeen een bijzonder effect geeft.

Raso Gommato (ca 1984): In de Massimo Osti Studio noemen ze dit materiaal steevast *raso ray*. Osti bedrukt hierbij de binnenzijde van materialen met een dunne rubberlaag, die het wind- en waterdicht maakt. Dit is een enkele keer ook aan de buitenkant toegepast, als beschermende laag, in metallisch.

soorten. Verderop hangen de vindingen die C.P. Company als merk groot maakte, zoals *rubber wool* en *rubber flax*, materiaalbewerkingen waarmee linnen, katoen en wol glanzend tot leven komen. Lorenzo Osti: ‘Massimo hield van het persoonlijke karakter van kleding. Unieke draagsporen, veroudering, verkleuring, slijtage. Twee identieke overhemden die na een paar maanden verschillend zijn verkleurd.’ Die persoonlijkheid wilde Osti zijn creaties meegeven. Zo maakte hij van de nood - het verkleuren door dragen en wassen - een deugd. Dit heet sindsdien ‘vintage look’. Osti is daarvan in feite de uitvinder.

Temperatuurgevoelig

In 1987 kwam Osti met een revolutionair SI-product: Ice Jacket. Dit was een jack dat verkleurde door temperatuurwisselingen, gebaseerd op technisch zeer hoogwaardig, temperatuurgevoelig materiaal. Harry Wonder, eigenaar van mannenkledingwinkel The Globe in Arnhem: ‘De eerste Ice winterjas verkleurde bij kou van wit naar blauw. Dat was echt een ongekende revolutie.’ Antonella Sevini werkte ruim dertig jaar voor Massimo Osti en herinnert zich dat hij de eerste Ice Jackets zelf testte: ‘Urenlang in en uit het koude zeewater om te zien of het werkte zoals hij wilde. Dat was Massimo: in zijn eentje werken totdat het perfect was.’ Ook Pierre Morisset herinnert zich deze verkleurende jacks levendig: ‘Dat was technisch zeer bijzonder, het ging verder dan innoveren, dit was echt *to the moon*. Osti was de eerste die zo’n technische vinding toepaste in kleding. Hij was een architect, een ingenieur.’

Ice Jacket deed de kledingbranche wereldwijd versteld staan en Osti oogstte respect van generatiegenoten, zoals Giorgio Armani en Paul Smith, en beroemdheden als Sting bleken liefhebbers. Op zijn hoogtepunt, begin jaren negentig, opende Osti een C.P. winkel in het strijkijzergebouw in New York. Ondertussen werkte hij voor SI aan zijn volgende verrassing: Reflective Jacket. Daarin evolueerde Osti de dynamiek van reflecterende delen op brandweerjassen in een jack dat volledig was gemaakt van

rood, geel, blauw of groen reflecterend materiaal dat beschermde tegen elektro-magnetische velden. Ook dit was nog nooit eerder gedaan. Noeste werkkleding voor krab vissers op de Beringzee omgetoverd tot designerkleding. Lorenzo: ‘Deze jacks bevatten een laag minuscule glasdeeltjes. Stel je voor: glas in kleding. Dat was Massimo.’

Militaire inspiratie

Nadat ik in het archief één van Osti’s eigen Reflective Jackets heb gepast, bekijk ik de rekken vol militaire stukken. Jassen, broeken, vesten, gasmaskertassen, shirts, T-shirt, gevechtsjassen, parka’s, hoofddek-sels, bodywarmers, riemen en vesten met honderd zakken. Osti had een voorkeur voor militaire kleding en mixte productdetails meesterlijk. Tegen *Arena* zei hij in 1995: ‘Ik hou van het gracieuze karakter van Britse uniformen. Engeland heeft goede smaak en elegantie, Amerika is praktisch.’

Osti paste weloverwogen materialen en details toe. Zakken, kragen, sluitingen, constructies, materiaalcombinaties. Hij gebruikte klassieke militaire kledingstukken, zoals de M-65 field jacket of de N-3B parka, om er iets aan toe te voegen. Paul Harvey, die Osti opvolgde en tussen 1995 en 2007 voor SI ontwierp: ‘Massimo liet zich niet door militaire kleding inspireren zodat we er allemaal als een soldaat uit zouden zien, nee, de reden was dat militaire kleding helemaal is uitontwikkeld op functionaliteit. Functionelere kleding bestaat niet. Daarmee opende Massimo de deur naar de ongelofelijke details in militaire kleding.’

Het ultieme voorbeeld van Osti’s fusie is zijn Ice Jacket Camo uit 1985, waarin hij het temperatuurgevoelige materiaal combineerde met een camouflageprint. De zomerversie verkleurde van kaki in camouflage naarmate de temperatuur toenam. De winterversie verkleurde van camouflage in bruin naarmate de temperatuur afnam. Agent Tjerk Brink herinnert zich dat Massimo zelf gek was op de Ice Camo: ‘Ik zie hem zo nog voor me in dat jack.’

In het archief tref ik ook een voering met elektrische bedrading. De stekker zit er nog

Stone Island Ice Jacket in N-3B stijl met koordsysteem en binnenjas. Let ook op de materialen, kleuren en details zoals de groene rand langs de binnenjas en de lagen in de capuchon.

Stone Island Camouflage Ice Jacket tijdens verkleuring. Bij kamertemperatuur is dit een camouflagejack. De camouflage verandert bij lagere temperaturen in een bruine tint. De bovenkant van deze jas heeft in de koelkast gelegen, de onderkant niet.

Een originele Goggle Jacket uit 1989 uit het Massimo Osti Archive. Voor de twintigste verjaardag van de jas maakte CP Company een volledig vernieuwde versie.

aan. ‘Verwarming’, zegt Lorenzo. ‘Daarmee wilde Massimo motorpakken verwarmen. Dat was al ver uitgewerkt, maar er is nooit iets van gekomen. Het patroon van de bedrading is later wel verwerkt in een prototype voor het merk London Fog, dat alleen in de VS te koop was.’ En dan zijn er nog de broeken. ‘Militaire broeken bevatten slimme details’, zegt Lorenzo. ‘Functionele oplossingen, materialen en constructies gericht op het gebruik. Dat zie je terug in SI skikleding. Hogere ritsen in de pijp, inzetjes en elastieken, kleppen voor de sluiting, bretels. Een skibroek is niet oranje omdat het cool is, maar omdat het een kleur is die je goed ziet in de sneeuw. Het had een functie.’

In 1989 ontwierp Osti voor de Mille Miglia oldtimerrace misschien wel zijn beroemdste jas: de Goggle Jacket van C.P. Company. De halflange jas met zonnebril in de capuchon is gebaseerd op een Japans militair jack, waarbij de kraag als een masker dichtgeritst kon worden, met een rond kijkglas voor elk oog. Latere versies hadden een masker in de capuchon en een horlogevenster in de linkermouw. Het jack werd ontworpen voor de omstandigheden in een open oldtimer en is ontworpen voor de houding en bewegingen tijdens het rijden. Verder bevat het de nodige zakken, instinctief bereikbaar tijdens het rijden. Voor de twintigste verjaardag werd de jas nog beter afgestemd op de anatomie van de coureur, rekening houdend met zitpositie en bewegingen, en uitgevoerd met Gore-Tex.

Drie jassen in een

Vraag Stone Island-liefhebbers wat het merk zo uniek maakt en je krijgt te horen dat één winterjas eigenlijk drie jassen is. Osti bedacht winterjacks die uit een buiten- en een uitneembare binnenjas bestonden. Een bestaand militair principe, maar Osti ging een stap verder. Hij maakte ook van de voering een mooie jas met sluiting. De winterjas was zo draagbaar als geheel terwijl binnen- en buitenjas ook separaat draagbaar zijn. Hiervoor werden materiaalkleur en -structuur optimaal gecombineerd. Bij-

voorbeeld een buitenjas - vaak een raso – in legergroen met een zwarte binnenjas. Of donkerblauw met zilver, Ice Camo met rood, roomwit geel, en geel met lichtblauw.

Om binnen- en buitenjas te verbinden bedacht Osti een systeem dat hij baseerde op de lederen militaire onderbeenbeschermer. Deze had een koordsysteem ter bevestiging en afstelling, bestaande uit een rij lussen die van boven naar beneden als een ketting met elkaar zijn verbonden. Effectief, fraai en als bevestigingsmethode onbekend. Osti integreerde dit principe al in de eerste Stone Island winterjassen. De lussen aan de binnenkant van de buitenjas corresponderende met openingen in de binnenjas. Elke lus werd door een opening gehaald en aan de binnenkant met naastgelegen lussen verbonden. Zo zat de binnenjas stevig en fraai vast in de buitenjas. Het is nog altijd een belangrijk onderdeel van het merk Stone Island.

Kevlar en gadgets

Begin jaren negentig vertrok Osti bij Sportswear Company, het moederbedrijf van Stone Island en C.P.. Hij begon eigen merken, zoals WorldWideWeb, Left Hand (1993), Massimo Osti Production (1994), London Fog, en ST.95 (1995). Hij lanceerde weer textielinnovaties, waaronder enkele voor militair gebruik. Thermojoint was bijvoorbeeld bestand tegen nucleaire straling. De cirkel was rond geweest als Osti uiteindelijk gevraagd was om zelf militaire producten te ontwikkelen. Zover kwam het niet. In 1999 maakte hij voor Dockers Equipment For Legs broeken waarin kevlar verwerkt was. Met Levi’s creëerde hij ICD (2000), een collectie technische jacks en daarna met Philips ICD+: technische jacks met geïntegreerde mobiele telefoon, mp3-speler, headphones en microfoons.

Het is niet ondenkbaar dat deze man in een andere tijd een jack had ontwikkeld dat de drager zou beschermen tegen, of een remedie zou bevatten voor ziektes, zoals de longkanker die hem in korte tijd sloopte. Pierre Morisset van G-STAR: ‘Ik herinner

Rubber flax (1987): Ontwikkeld na *tela stella* en *raso gommato*. Linnen, katoen en wol worden ondergedompeld in een rubberbad, in plaats van eenzijdig bedrukt zoals tela en raso. Dit bad geeft kleding een volledig nieuwe look, versterkt de natuurlijke eigenschappen van de materialen, maakt waterbestendig en op een nieuwe manier form-fitting. Het voegt naarmate het meer gedragen wordt persoonlijkheid toe aan de kledingstukken.

Ice (1987): Na lang experimenteren weet Osti temperatuurgevoelige kledingstukken te fabriceren die verkleuren bij temperatuurverandering. Osti was gefascineerd door verandering en transformatie, principes die nauwelijks voorkomen in kleding. Ice Jacket is nog altijd het topstuk van de SI collecties.

Reflective (1991): Functioneel en waterdicht materiaal dat een dunne laag van minuscule glasdeeltjes bevat die zelfs de zwakste lichtbronnen weerkaatst in verschillende, heldere stralen, en die tegelijkertijd het lichaam beschermt tegen elektromagnetische velden.

Micro (1993): Ontwikkeld voor Left Hand. Microvezels en nylon worden volgens een eeuwenoud papierproductieprocédé samengeperst. Micro heeft de uiterlijke kenmerken van hertenleer.

mij nog dat ik het hoorde. Mijn held. Dood. Maar ik wist meteen dat hij zou voortleven. Zijn manier van werken, zijn ideeën, het ongeëvenaarde, innovatieve, hoge technische niveau en de kwaliteit van zijn producten, ik heb nooit meer iets gezien dat ook maar in de buurt komt. Massimo Osti is en blijft mijn grote voorbeeld.’

Toewijding

Op de laatste dag kijk ik extra goed rond in het archief, waar ik stiekem nog maar eens een SI-prototype aantrek. Ik denk aan de woorden van Paul Harvey: ‘Osti’s producten waren nooit banaal en vroegen om iets extra’s van de drager, om toewijding. Want het was prijzig en toch volgde je er geen mode mee, of trend. Je laat ermee zien dat je van kwaliteit houdt, van innovatieve producten, kwaliteit, functionaliteit, originaliteit en schoonheid. Die toewijding is misschien wel het belangrijkste waar Osti voor stond.’

Harvey heeft gelijk. De afgelopen dagen kreeg ik zenuwtics van die zeldzame Reflective Jackets. En een Ice Jacket Camo zo mooi dat ik er twee nachten niet van kon slapen. Ik onderdrukte de neiging tot kleptomanie. Ik praatte met dat SI-jack met koordsysteem en binnenjas uit 1983, dat slordig op dunne plastic hanger zijn dagen slijt. Angstig om te vergeten, en om het allemaal toch een klein beetje te bezitten, filmt m’n iPhone de eindeloze rijen jacks. Stokoude zwarte tela’s en witte Stone Island broeken met badge middenachter op de band, een anorak van isolatiedeken, paraplu’s, schoenen en tassen. Gasmaskers, Goggle Jackets, dekens, vesten, truien, Left Hand, Production, zeilkleding, tenten, en Hawaishirts. En heel lang sta ik stil bij het bewijs van Lorenzo’s verhaal over zijn vaders blauwe hemden, die allemaal anders verkleurden – ze hangen voor mijn neus. Ik film ook de gekke dingen: de Stone Island tennis- en golftassen, ski’s en skischoenen, militaire overalls, pilotenpakken, breisels en verbazingwekkende probeersels. Geniet hiervan, denk ik bij mezelf. Laat het allemaal binnen, beleef het, sla het op. Dichter bij Massimo Osti kom je nooit meer.

‘Massimo was de eerste die drie concepten samenvoegde: textielinnovatie, kleurinnovatie en het idee dat functionaliteit van zichzelf schoonheid heeft’, zegt Harvey. ‘Dat lijkt nu basaal, maar dat was het toen absoluut niet. Zijn innovaties en ideeën waren zo sterk dat ze razendsnel werden opgenomen in de belevingswereld van de consument in de jaren tachtig en negentig. Hij veranderde de kijk op kleding radicaal en voorgoed.’

Harvey, wiens eigen kledingarchief met veel SI-materiaal te koop staat vlak bij Rimini: ‘De Osti-manier van werken en denken bij moederbedrijf Sportswear Company maakt het in creatief opzicht de beste productiefaciliteit ter wereld. De originele Osti-staf en de vele nieuwkomers wilden en willen maar één ding: grenzen verleggen om elk seizoen weer innovatief te zijn. Tegelijkertijd moet alles echt zijn en zeer mooi gemaakt. Dat is waar Osti voor stond, en dat is nog steeds het hart van het bedrijf.’

Zoon Lorenzo is betrokken bij een nieuw merk genaamd MA.STRUM, waarvan de eerste collectie dit najaar in Nederland verkrijgbaar zal zijn. ‘Met ontwerper Donrad Duncan maken we kleding die Massimo’s innovatieve spirit heeft.’ Het archief fungeert daarbij als inspiratiebron, zoals het ook voor Osti een inspiratiebron was. ‘Na Massimo’s dood hebben mijn moeder, mijn zus en ik een manier gezocht om zijn nalatenschap en gedachtegoed voort te laten leven in een nieuw initiatief. Dit leek ons de beste manier. De tijd waarin wij nu leven, met de voortsnellende technologische kennis, nieuwe materialen en eindeloze technische mogelijkheden was één grote speeltuin geweest voor Massimo. Wie weet wat hij nog allemaal had gemaakt. Zijn leven en werk zijn nu de bron van iets nieuws.’

Dank aan Lorenzo Osti, Daniela Facchinato, Agata Osti, Pamela Parenti, Tjerk Brink, Paul Harvey, Pierre Morisset, Gene (www.found-nyc.com), Dave (www.80scasuals.co.uk/) en niet te vergeten Harry Wonder (The Globe, Rijnstraat 71, Arnhem).

Een Stone Island skibroek. Een toonbeeld van functionaliteit: hoge ritsen in de pijpen, bretels en een kleur die opvalt in de sneeuw.